

ПЕДАГОГІЧНІ ТЕХНОЛОГІЇ В КОНТЕКСТІ ЗАГАЛЬНОПЕДАГОГІЧНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ДО РОБОТИ З ОБДАРОВАНИМИ ДІТЬМИ

Автори обґрунтовують доцільність використання педагогічних технологій, як одних з перспективних чинників в системі загальнопедагогічної підготовки майбутніх вчителів.

Проблема та її зв'язок з науковими та практичними завданнями. Розвиток сучасного суспільства потребує розробки принципово нових і адекватних часу підходів до підготовки фахівця. Такі підходи тісно пов'язані з інноваційною освітньою діяльністю, яка характеризується пошуком нових або вдосконалених концепцій, принципів, підходів до освіти, які індукують зміни в змісті, формах і методах навчання, виховання та управління навчально-виховним процесом. Освітня інноваційна діяльність передбачає розвиток творчого потенціалу учасників навчально-виховного процесу, зміни в стилі їх діяльності, стилі мислення, створення та розповсюдження новизни в стилі навчання обдарованих дітей. Завдання вищої педагогічної школи полягає не тільки в тому, щоб майбутній педагог одержав певний багаж знань з предмету, але й у тому, щоб сформувати в нього стійку потребу в оволодінні новими знаннями й уміннями, в удосконаленні якостей, властивих педагогу-творцеві. Реалізація інноваційної політики можлива за умови відповідної підготовки педагогічних кадрів. Вирішення цього завдання багато в чому залежить від того, як сам студент забезпечить творче становлення власної особистості.

Викладення матеріалу та результати. Аналіз педагогічної практики свідчить про невідповідність рівня підготовки випускників педагогічних ВНЗ до роботи з обдарованими дітьми. Досягнення цього завдання поєднано з вирішенням проблеми підготовки творчого вчителя, наділеного не тільки творчим мисленням, схильністю до творчої діяльності, але й здатністю захоплювати творчістю й залучати до творчого процесу своїх вихованців, удосконалюючи тим самим творчий потенціал їхньої особистості.

Завдання вищої школи полягає в тому, щоб перетворити навчання в процес особистісного розвитку й професійно-творчого саморозвитку майбутніх фахівців. Показником професійно-творчого розвитку особистості виступають інтегральні характеристики, що детермінують результативність педагогічної праці та його творчий характер. Інтегральні характеристики особистості є об'єктом розвитку (саморозвитку) професійного обліку майбутнього вчителя.

Сформована вузівська система навчання не забезпечує умов, в яких студент вчиться діяти в нестандартних ситуаціях, знайомиться з психологічними труднощами, характерними для періоду адаптації до професійної діяльності. Проблема організації процесу навчання у вищій школі спрямована сьогодні на виявлення сутності, змісту і структури професійно-орієнтованих технологій навчання.

Професійна підготовка майбутніх педагогів у ВНЗ передбачає пошук шляхів побудови освітнього процесу. Найбільш продуктивними і перспективними, на наш погляд, є технології, що дозволяють організовувати навчальний процес з урахуванням професійної спрямованості навчання, а також з орієнтацією на особистість учня, його інтереси, схильності і здібності.

Якщо головна цінність для педагога – дитина, то спочатку необхідно визнати, що ця дитина, є носієм унікального, неповторного «суб'єктивного досвіду», і тому перший крок, який необхідно зробити вчителю, – виявити зміст цього досвіду.

Підвищення ефективності підготовки майбутнього вчителя до роботи з обдарованими дітьми можливо за умови надання навчальної діяльності особистісного змісту; відпрацювання активності і самостійності студентів через використання активних форм і методів пізнавальної

СЕКЦІЯ 14 - Проблеми педагогіки

діяльності; надання студентам можливості виокремлювати індивідуальні риси та професійні характеристики особистості сучасного вчителя; розвиток у студентів потреби в професійному самовдосконаленні.

Аналізуючи різні підходи підготовки майбутніх вчителів до роботи з обдарованими дітьми, необхідно визначити етапи розвитку їх готовності до самостійної діяльності, а саме:

– становлення особистісної пізнавальної самостійності студентів вищої педагогічної школи, що співвідноситься з початковим етапом педагогічної освіти та передбачає адаптацію вчорашніх випускників до вузівських форм навчання;

– формування науково-теоретичної основи педагогічної діяльності, коли студенти більш інтенсивно засвоюють теоретичні знання із спеціально-предметних і психолого-педагогічних дисциплін;

– забезпечення функціональної зрілості і широкого використання готовності до керівництва самостійною навчальною діяльністю школярів (її розвиток збігається з періодом педагогічних практик, коли студенти опановують технологією реалізації особистісного підходу до організації самостійної пізнавальної діяльності).

Завдання вищої школи полягає в тому, щоб забезпечити атмосферу психологічної захищеності кожному студенту, створити такі умови за яких кожний майбутній фахівець міг би повірити у власні можливості, здібності, усвідомити свої сильні й слабкі сторони, відчувати потребу в професійному рості й самовдосконаленні власної особистості. Майбутньому вчителю важливо усвідомити, що бути особистістю – значить мати активну професійну позицію, здійснювати вільний вибір, приймати рішення, прогнозувати їхні наслідки, оцінювати отримані результати. Освітнє середовище вищої школи має закріплювати й розвивати позитивну мотивацію навчання, залучати до діяльності, у процесі якої студент був би суб'єктом навчальної роботи. Однією з умов високоякісної професійної підготовки майбутніх учителів у системі вищої педагогічної освіти, на нашу думку, є залучення в активну пізнавальну діяльність кожного студента, застосування ними на практиці отриманих знань і чіткого усвідомлення навіщо їм ці знання потрібні. Готовність студентів до нестандартного вирішення навчальних проблем є основою формування високого рівня їхнього професіоналізму, умовою професійного зростання, розвитку творчого потенціалу особистості.

Як свідчить шкільна практика, вчителі-початківці, володіючи гарною теоретичною підготовкою, нерідко відчувають почуття невпевненості в реальних шкільних ситуаціях. Перебуваючи в стані того, кого навчають, виконуючи здебільшого завдання репродуктивного плану, вони не повною мірою усвідомлюють природу педагогічної праці. Перевага репродуктивної діяльності над творчим характером навчальної роботи призводить до неузгодженості «моделі професійної діяльності», що формується за роки професійної педагогічної підготовки у вищій школі в свідомості майбутніх педагогів, за таких умов, в яких їм доводиться починати самостійну професійну діяльність. Їм часто не вистачає вміння застосовувати отримані у вищій школі теоретичні знання для вирішення професійних завдань тобто вміння втілити свої знання в інструмент практичних дій. Як наслідок цю суперечностей – формалізм у педагогічній роботі, зниження інтересу до неї, підвищення стомлюваності і низька результативність професійної діяльності молодого вчителя.

Сучасною наукою доведено, що людина засвоює знання в тій мірі, в якій вона вирішує відповідні завдання, пов'язані або з відкриттям знання, або з оперуванням його інформаційними одиницями. Середовище, у якому відбувається творчий пошук, не тільки сприяє емоційному настрою, але й значною мірою визначає ефективність і якість знаходження нестандартних оптимальних рішень у всіх аспектах педагогічної діяльності. Виникаючи на основі скрутних ситуацій, інтелектуальні завдання своєрідно моделюють процес творчого мислення, служать дієвим засобом його формування та розвитку у майбутніх педагогів.

Висновки та напрямки подальших досліджень. Отже, професія вчителя вимагає нестандартних і швидких рішень, тому при підготовці педагогічних кадрів важливо приділяти увагу усвідомленню професійної перспективи, активізації пізнавальної діяльності та розвитку творчого потенціалу, які виступають важливою складовою змісту готовності до творчої професійної роботи з обдарованими дітьми.